

Atıklardan Yeni Ürünler

İlkokul

Amaç: Farklı malzemelerin yeniden kullanımını keşfetmek.

Malzemeler: Yapacağınız ürüne karar vererek malzemelerinizi hazırlayın.

Uygulama:

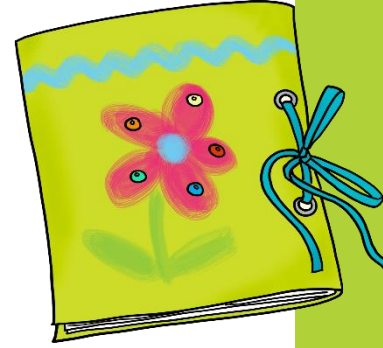
1. Çocuklara etkinlikte kullanacağınız ürünle ilgili "... kullandıktan sonra ne yapıyorsunuz?" diye sorun. Eğer çöp yanıtı gelirse atığın geri dönüşüm kutusuna atılması gerektiği üzerinde durun. Geri dönüşüm kutusuna atılırken dikkat edecekleri noktalardan bahsedin. (Karton içecek kutularının içinin tamamının boşaltılarak yassılaştırılıp kâğıt geri dönüşüm kutusuna atılması; metal, cam gibi atıkların içlerinin tamamıyla boşaltılıp uygun geri dönüşüm kutusuna atılması vb.)
2. Çocuklara "Peki, bu atıkları geri dönüşüm kutusuna atmadan önce başka ne için kullanabiliriz?" diye sorun. Çocukların fikirleri ile başka bir ürün de geliştirebilir ya da aşağıdaki örneklerden seçtiğiniz bir ya da birkaç tanesini çocuklarla birlikte yapabilirsiniz.

Defter Yapımı

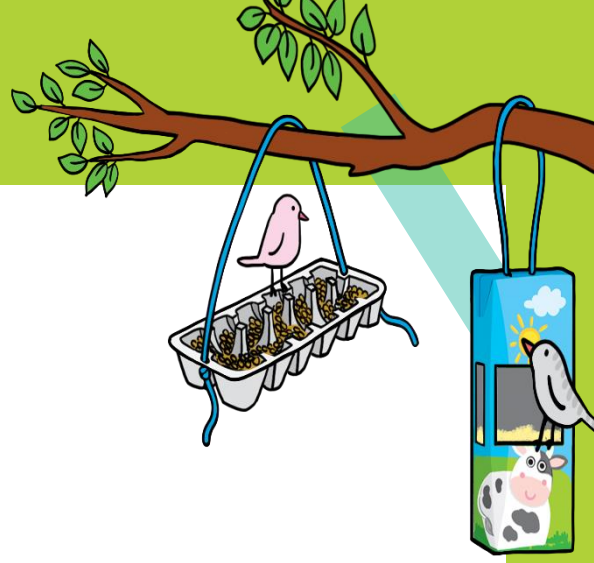
Malzemeler:

- İnce karton kutular ya da renkli kartonlar
- Kullanılmayan defter sayfaları ya da bitmemiş defterler
- Kurdele / ip
- Delgeç
- Makas
- İsteğe bağlı süslemek için malzemeler

(Kumaş parçaları, renkli atık kâğıtlar, boncuklar, boya kalemleri) ve yapıştırıcı

Önceden A4 boyutunda kesilen ince karton kutuları ya da renkli kartonları çocuklara dağıtın. Bu kartonları defterin kapağı olarak kullanın. Kâğıtları kartonun üzerine koyun ve ikiye katlayarak defter formunu oluşturun. Katlama yerinin ortasına delgeç yardımıyla iki delik açın. Bu deliklerden kurdeleleri geçirerek kâğıtları ve defterin kapağını birbirine bağlayın. İstenirse kapağını dilediğiniz gibi süsleyebilirsiniz.

Kuş Yemliği Yapımı

1. Alternatif

Malzemeler:

- Yumurta kutuları
- İp
- Delik açmak için sivri uçlu bir cisim

Yumurta kutularının iki yanına sivri uçlu bir cisimle delik açın. Bu deliklerden ipler geçirin. Yumurta kutularının içini farklı yiyeceklerle doldurun ve yemliklerinizi ağaçlara asın.

2. Alternatif

Malzemeler:

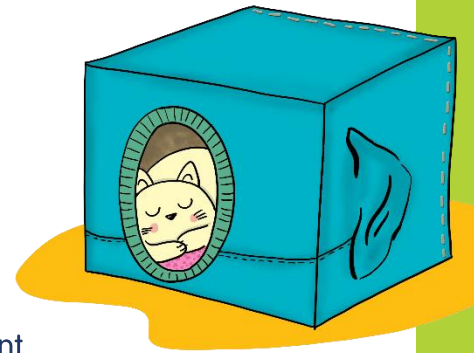
- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- İp
- Makas

Kutunun iki kenarında dikdörtgen delikler açın. Bu boşluklar kuşların kutunun içerisindeki yemlere ulaşmasını sağlayacak. Ardından kutunun üst bölümüne küçük iki delik açın ve bu deliklerden ip geçirip bağlayın. Böylece kutuyu istediğiniz yere asabilirsiniz. İçine kuşların sevdiği yiyecekleri doldurun ve hazırladığınız yemliği bahçedeki bir ağacın dalına asın.

Kedi Evi Yapımı

Malzemeler:

- Karton kutu
- Kullanılmış bir tişört
- Battaniye, yastık ya da kalın kumaş parçaları
- Makas
- Bant
- Zimba
- İsteğe bağlı olarak eskimiş bir yağmurluk ya da mont

Kutunun içine battaniye, yastık ya da kalın kumaşlardan bir yatak hazırlayın. Ağzını bantla kapatın. Bir yanından dikdörtgen bir delik açın. Kutunun üstüne kullanılmış tişört geçirin. Delik açılan yere tişörtün yaka kısmı gelecek şekilde düğümleyerek ya da zimba ile kutunun üstünde tişörtü sabitleyin. Suya dayanıklı olması için eskimiş bir yağmurluk ya da montla üstünü kaplayabilirsiniz.

Kalemlik Yapımı

1. Alternatif

Malzemeler:

- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- Makas
- İsteğe bağlı süslemek için malzemeler (Kumaş parçaları, renkli atık kâğıtlar, boncuklar, düğmeler) ve yapıştırıcı

Kutuyu ortasından kesin. Üstünü dilediğiniz gibi renkli atık kâğıtlar ve kumaşlarla kaplayabilir, boncuk ve düğmelerle süsleyebilirsiniz.

2. Alternatif

Malzemeler:

- Metal kutu (salça, konserve, kahve kutusu vb) / Cam kavanoz
- Süslemek için malzemeler (Kumaş parçaları, renkli atık kâğıtlar, boncuklar, düğmeler) ve yapıştırıcı

Metal kutunun ya da cam kavanozun üstünü dilediğiniz gibi renkli atık kâğıtlar ve kumaşlarla kaplayabilir, boncuk ve düğmelerle süsleyebilirsiniz.

Saklama Kutusu Yapımı

Malzemeler:

- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- Makas
- İsteğe bağlı süslemek için malzemeler (Kumaş parçaları, renkli atık kâğıtlar, boncuklar, düğmeler) ve yapıştırıcı

Kutunun yan kenarlarından bir tanesini kesin. İsterseniz üstünü dilediğiniz gibi renkli atık kâğıtlar ve kumaşlarla kaplayabilir, boncuk ve düğmelerle süsleyebilirsiniz. Bu kutuları kalem, boya, fırça, boncuk, dğme ya da oyuncak gibi eşyalarınızı saklamak için kullanabilirsiniz.

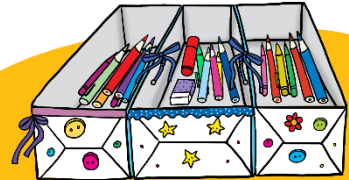

Sınıf Kalemligi Yapımı

Malzemeler:

- Karton süt kutuları / meyve suyu kutuları
- Makas
- Silikon ya da farklı bir yapıştırıcı

Kutuları yatay olarak bir araya getirin ve üzerlerini keserek açın. İstediğiniz şekilde ve sayıda birleştirerek koyacağınız malzemelere göre kalemliğinizi tasarlayabilirsiniz.

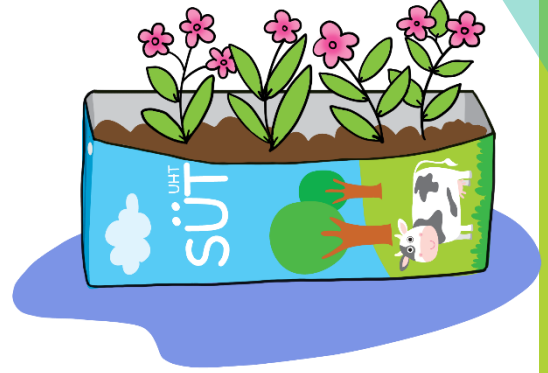
Saksı Yapımı

1. Alternatif

Malzemeler:

- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- Makas

Kutunun yan kenarlarından bir tanesini keserek saksı olarak kullanabilirsiniz.

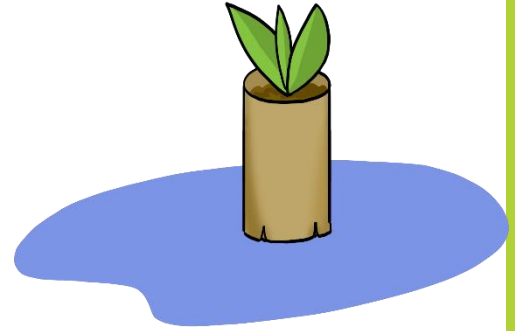

2. Alternatif

Malzemeler:

- Tuvalet kâğıdı rulosu
- Makas

Tuvalet kâğıdı rulosunun alt kısmına makasla 4 tane kesik atın ve kesik yerlerden içeriye doğru kıvrın. Tohum ekmek için küçük kâğıt saksınız hazır. Saksıyı sularken sprej şişesiyle toprağı nemlendirecek kadar sulamaya dikkat edin.

3. Alternatif

Malzemeler:

- Metal kutu
- Metal kavanoz kapağı
- Taşlar
- Delik açmak için sivri uçlu bir cisim
- İsteğe bağlı süslemek için malzemeler (Kumaş parçaları, boyalar, boncuklar, düğmeler) ve yapıştırıcı

Metal kavanoz kapağının üstüne sivri uçlu bir cisimle 3-4 delik açın. Metal kutunun içine taşları koyun ve üstüne kavanoz kapağını yerleştirin. Kutunun içinde metal kapağın kenarları açıkta kalırsa kapağı taşlarla sabitleyebilirsiniz. Böylece suladığınızda fazla su alt tarafta birikecektir. İsterseniz kutunun üstünü dilediğiniz gibi renkli kumaşlarla kaplayabilir, boyayabilir, üstünü boncuk ve düğmelerle süsleyebilirsiniz.

Boya Kabı Yapımı

Malzemeler:

- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- Makas

Kutuyu yarısından kesin. Bu kutuları boya yaptığınız etkinliklerde boya karıştırma kabı olarak kullanabilirsiniz.

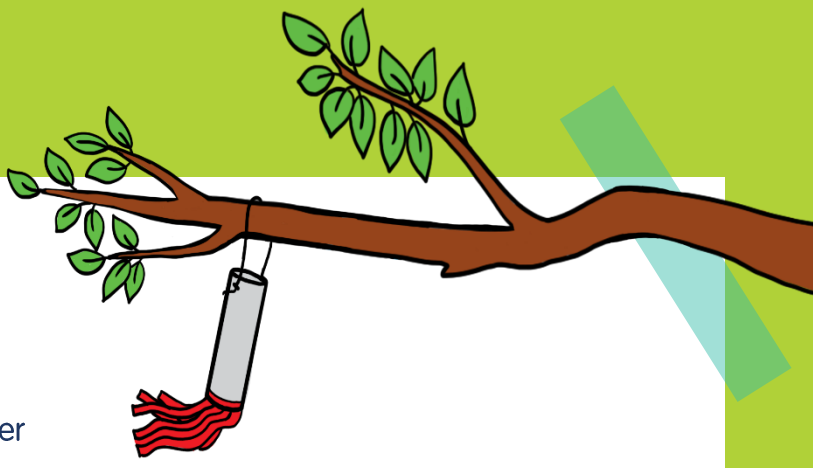
Müzik Aletleri Yapımı

Malzemeler:

- Kâğıt havlu rulosu, plastik şişe, plastik kaplar, cam şişeler, metal kutular
- Kum, taş
- Ceviz, fındık, fıstık gibi yemişlerin kabukları
- Metal gazoz kapakları, metal açma kapakları

Kâğıt havlu rulusunun alt kısmına makasla 4 tane kesik atın ve kesik yerlerden içeriye doğru kıvrın, bantlayın. Rulonun içini kum, farklı büyüklükte taşlar, kabuklar, açma kapakları ve gazoz kapaklarıyla doldurun. Açık olan diğer ucu da aynı şekilde makasla kesin ve bantlayarak kapatın. Ruloyu aşağı yukarı sallayarak çıkan sesi dinleyin. Plastik şişenin içine de kum, farklı büyüklükte taşlar, kabuklar, açma kapakları ve gazoz kapaklarıyla doldurun ve aşağı yukarı sallayarak çıkan sesi dinleyin. Plastik kaplara, cam şişelere, metal kutulara çeşitli dal parçaları ile vurarak farklı sesler çıkararak müzik aletlerinizi çeşitlendirebilirsiniz.

Rüzgâr Çorabı Yapımı

Malzemeler:

- Tuvalet kâğıdı rulosu
- Kâğıttan kesilmiş ince şeritler
- İp
- Yapıştırıcı
- Zimba

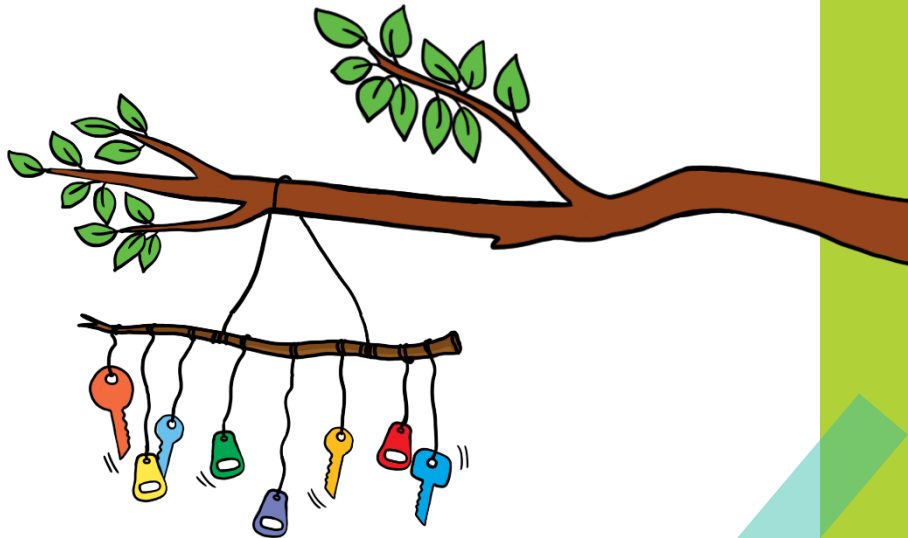
Tuvalet kâğıdı rulusunun bir tarafından aşağıya doğru ince kesilmiş kâğıttan şeritleri yapıştırın. Daha sağlam olması için zimba yardımıyla birleştirebilirsiniz. Rulonun diğer tarafında ise bir ipi karşılıklı olarak zimba ile birleştirin. Rüzgâr çorabını rüzgârın yönünü ve şiddetini takip etmek için dışarıya asabilirsiniz.

Rüzgâr Çanı Yapımı

Malzemeler:

- Metal açma kapakları, anahtarlar
- Dal parçası
- İp
- Makas
- İsteğe bağlı süslemek için boya ve fırça

Anahtarları ve açma kapaklarını istediğiniz renklerde boyayabilirsiniz. Ardından her birine farklı uzunluklarda ipler bağlayın. İplerin diğer uçlarını 5-6 cm aralıklarla bir dal parçasına bağlayın. Dışarı asın ve rüzgâr estiğinde çıkan sesleri dinleyin.

Tülden Küçük Kесе Yapımı

Malzemeler:

- Eski / kullanılmayan tül parçaları
- İğne – İplik
- Kalın ip
- Makas

Tülü dilediğiniz büyüklükte dikdörtgen olarak kesin. Ortasından ikiye katlayın ve iki yanlarından iğne ve iplikle dikiin. Tülün delikli bir yapısı varsa üst tarafından düğüm atabilmek için kalın ipi geçirin ya da içe doğru ince bir parça kıvrın, o kısmı dikerek ipi geçirin. Tülden keseniz kullanıma hazır.

Kumbara Yapımı

Malzemeler:

- Karton süt kutusu / meyve suyu kutusu
- Makas
- İsteğe bağlı süslemek için malzemeler (Kumaş parçaları, renkli atık kâğıtlar, boncuklar, düğmeler ve yapıştırıcı)

Tişörtten anta Yapımı

Okul Öncesi

Amaç: Farklı malzemelerin yeniden kullanımını keşfetmek.

Hazırlık: Çocuklardan etkinlik için evden eski ve kullanılmayan bir tişört getirmelerini isteyin.

Malzemeler: Eski tişört, makas

Uygulama:

1. Çocuklara "Eskiyen ya da artık size olmayan tişörtlerinizi ne yapıyorsunuz? Biliyor musunuz? Anne ya da babalarınız eskiyen tişörtleri nasıl kullanıyor?" sorusunu sorun ve çocukların geri dönüşlerini alın.
2. Tek kullanımlık plastik poşetler yerine kullanabilecekleri bir bez torbanın yapımını öğreneceklerini çocuklara söyleyin. Çocukların getirdikleri tişörtlerden çanta yapmaları için onları yönlendirin, eğer sadece bir tişörtünüz varsa herkesin göreceği şekilde aşamaları onun üzerinde de gösterebilirsiniz.

Önce tişörtün kollarını ve yakalarını kesin. Daha sonra tişörtün alt kısmına makasla eşit aralıkta 3-5 cm uzunluğunda kesikler atın. Alt kısımda oluşan parçaları birbirlerine bağlayın. İşte antanız hazır!

3. Etkinliğin sonunda çocuklara "Eskiyen tişörtlerimizi başka ne için / nerelerde kullanabiliriz?" sorusunu sorarak çanta dışında farklı fikirler geliştirmelerini isteyebilir ve bu sorunun yanıtını evlerindeki yetişkinlerden öğrenerek sizinle paylaşmalarını isteyebilirsiniz.

Kompost Yapalım (Organik Gübre)

İlkokul

Amaç: Organik atıkları değerlendirmek.

Malzemeler: 5 litrelik kullanılmış şişe, şişenin üzerinde delikler açmak için sivri uçlu bir cisim, maket bıçağı, kompost için atık malzemeler (Yeşil malzemeler: meyve-sebze kabukları, çay ve kahve artıkları, taze budanmış otlar, yumurta kabukları. Kahverengi malzemeler: kuru yapraklar, kraft kâğıtlar, talaş, odun parçaları, karton parçaları), toprak, su, sprey şişesi

Hazırlık:

- Bahçeden bir miktar doğal ve sağlıklı toprak edinin.
- Kullanacağınız yiyecek artıklarını bir hafta boyunca evde biriktirin ya da çocuklardan isteyin. Atıkların küflenmemesi için biriktirdiğiniz kabın ağzını açık bırakmayı unutmayın. "Malzemeler" bölümünde yer alan malzemelerin dışındaki malzemeleri kompostta karıştırmamaya özen gösterin. Detaylı bilgi için yönergenin sonundaki bilgi kutucuğunu okuyun.
- Kompostu oluşturacağınız kabı önceden keserek hazırlayın. Beş litrelik bir şişenin kapağının olduğu üst kısmı kesin ve kalan bölümün üzerine çivi gibi ince uçlu bir cisimle delikler açın.

Uygulama:

1. Organik atıklardan yapacağınız kompostun (organik gübrenin) doğru yapılabilmesi için bu malzemelerin dengeli bir şekilde kullanılması gerektiğini vurgulayın ve aşağıdaki aşamaları çocuklarla birlikte gerçekleştirin.
 - Önceden kestiğiniz ve üzerinde delikler açarak hazırladığınız şişenin tabanını kaplayacak şekilde ve 4-5 cm yüksekliğinde toprakla doldurun.
 - Toprağın üzerini meyve ve sebze artıklarıyla (yeşil malzemelerle) kaplayın. Üzerini tekrar 4-5 cm toprakla örtün.
 - İkinci kata yaprak ve otları (kahverengi malzemeleri) koyun. Aynı şekilde üzerini 4-5 cm toprakla örtün.
 - Üçüncü kata parçalara ayırdığınız kraft kâğıtları ve karton parçaları (kahverengi malzemeleri) koyun. Parçalar ne kadar küçük olursa toprakta çözünmeleri o kadar hızlı olur. Bu katın üzerini de tekrar 4-5 cm toprakla kapatın.
2. Hazırlayacağınız ayrı katmanların üzerini toprakla kapatırken her seferinde bir sprey şişesi kullanarak toprağı ıslatmayı unutmayın. Toprak nemli olmalıdır. Çamur haline gelmemesine dikkat edin.

3. Daha sonra hazırladığınız bu karışımı mümkünse okulunuzun bahçesinde güvenli ve güneş alan bir yere koyun.
4. Şeffaf bir kaptaki olduğu için hazırladığınız kompostun içindeki ayrı katmanları rahatça görebilirsiniz. İlerleyen haftalarda her hafta çocuklarla birlikte komposttaki değişimleri gözlemleyin. Değişimi takip etmek için her hafta fotoğrafını da çekebilirsiniz. Üst katman kurudukça sprey yardımıyla ıslatmayı unutmayın.
5. Kompostun içerisindeki organik maddelerin çözünmesi 3-4 ay kadar sürebilir. Bütün maddeler çözünüp tamamen toprak gibi görüldüğünde kompost kullanıma hazır hale geldi demektir.
6. Hazırladığınız bu organik gübreyi çocuklarla birlikte okulunuzdaki ya da sınıfınızdaki bitkilerin dibine serpebilirsiniz.
7. Hava alma delikleri olan büyük bidonlarda yukarıdaki adımları uygulayarak okul çapında kompostlar hazırlayabilirsiniz.

Kompost hazırlarken karşılaştığınız sorunlar için aşağıdaki çözümleri kullanabilirsiniz:

- Kompostunuzda çok kötü bir koku varsa karışımınıza daha fazla kahverengi malzeme eklemeniz gerekir. Kuru yaprak, kuru ot, kırılmış kraft kâğıt ya da karton ekleyebilirsiniz. Kompostu karıştırmak ve havalandırmak da faydalı olacaktır.
- Kompostta çürüme başlamıyorsa kompost çok kuru kalmış olabilir. Kompostu nemlendirecek kadar su eklemeyi ya da yeşil malzemeleri arttırmayı deneyin.
- Kompostunuzu beyaz benekler sardıysa bakteriler kompostta yerleşiyor demektir. Çok sulandığını ve havasız kaldığını gösterir. Bir süre kompostu sulamayın ve havalandırmak için karıştırın.
- Kompostun üzerini küf kapladıysa ya da kötü bir koku varsa kompostun içerisinde zararlı maddeler oluşmuş olabilir. Bu kompostu asla gübre olarak kullanmayın.
- Ayrıca kompostun içerisine asla girmemesi gereken maddeler konusunda dikkatli olun. (Örn: mandalina, portakal, limon gibi asitli meyvelerin kabukları, et ve süt ürünleri, yağ çeşitleri, balık artıkları, et ve tavuk kemikleri, mayonez, yoğurt gibi soslar)

NOT: Kompostun içine bahçeden bulduğunuz bir ya da iki solucan eklemek işleri daha da kolaylaştırabilir. Solucanlar kompostun içerisinde hareket ederken kompostu havalandırır ve çürümeyi engeller. Aynı zamanda kompost içerisindeki atıkları sindirerek kompost oluşumunu hızlandırır. Solucanların, sindirim sonucunda kompostun içerisine karıştırdığı dışkı ise kompostun organik maddeler açısından zenginleşmesini sağlayacaktır. Eğer kompostunuzu dışarıda ağzı açık bir şekilde bırakırsanız ya da doğal bahçe toprağı kullanırsanız siz eklemesenez bile kompostun içinde dolaşan solucanlar görebilirsiniz.